

Landbruks- og matdepartementet
postmottak@lmd.dep.no

Kopi: Mattilsynet
postmottak@mattilsynet.no

Arendal 25.11.24

Datafangst nødvendig både for Mattilsynet og for hundeavlen – kommentar til hundeavlsforskrift datert 01.12.2023

Mattilsynets årsrapport fra 2023¹ (side 45) stadfester at: «Forenkling og forbedring av vår måte å løse samfunnsoppdraget på er høyt prioritert i Mattilsynet. Automatisering av manuelle prosesser er en viktig del av det.» Dyrebeskyttelsen Norge ønsker med dette å gjøre Landbruks- og matdepartementet oppmerksom på at utkast til hundeavlsforskrift ikke bidrar til å realisere mulighetene som finnes i eksisterende teknologi og tilgjengelige databaser.

Veiledning og håndheving av regelverket er blant Mattilsynets (MT) sine viktigste oppgaver, iht. hovedinstruksen. Altså skal de både kunne veilede de ulike aktørene i hundeavlen om hva slags avl som er tillatt iht. regelverket, og kunne slå ned på det de mener er ulovlig avl. MTs regelverk må følgelig utformes slik at veiledning og håndheving er mulig.

For hundeavlen sin del vil det ikke være mulig å veilede avl i lukkede, innavlede populasjoner uten å ha sykdomsstatistikk med avkomsgranskning. Dersom Mattilsynet skal kunne drive effektivt og automatisert tilsyn med hundeavlen må den endelige forskriften sikre datafangst og tilgang til bruk av databasene i automatisert tilsyn. Forskriften må sikre at Mattilsynet får de verktøyene de trenger for å kunne føre tilsyn med f.eks økning i innavlsgrad, sykdommer som kommer inn eller øker i de ulike rasene, økende aggresjonsproblematikk², endring i en rases antibiotikabruk³ osv. En ny forskrift bør ha som målsetning at MT skal føre jevnlig tilsyn ved utstrakt bruk av kunstig intelligens, automatiserte prosesser og datauttrekk, og på bakgrunn av dette ha mulighet til å oppfylle sin veilederrolle for organisasjoner og oppdrettere.

Saker om uetisk avl skal i utgangspunktet håndteres av forvaltningen- ikke

¹ https://mattilsynet-xp7prod.enonic.cloud/_/attachment/inline/529ea014-c559-4d74-b40e-62c19eb4e94c:2b9187c5476e9ffe8464162804723fff7435620b/Mattilsynets%20%C3%A5rsrapport%202023.pdf

² <https://www.bmj.com/content/381/bmj.p879.full>

³ <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10720141/>

påtalemyndigheten. Dette har både Økokrim⁴ og Høyesterett⁵ vært tydelige på. Det som sivilsamfunnet bør kunne anse som normal hundeavl skal ikke måtte ende hos domstolene eller politiet- dette ligger innenfor MT sitt forvaltningsområde. Om MT ikke får tilgang på nødvendig verktøy for å kunne avklare når avlen er på vei i feil retning og mulig blir til lovbrudd, vil hundeavlsaker fortsette å gå til domstolsbehandling⁶.

Forskriften slik den foreligger nå setter MT ute av stand til å utøve sin hovedinstruks. Dyrebeskyttelsen Norge mener det er fullt mulig å lage en forskrift som i stor grad vil være selvregulerende, følge EUs retningslinjer⁷ og samtidig gi verdifull datafangst som vil være til nytte for Mattilsynet både i tilsyn med avlen og i andre sammenhenger. Her har vi illustrert hvordan det kan foregå: <https://www.youtube.com/watch?v=oDSuFhrshU0>. Vi tar gjerne et møte for å vise hvordan effektivt og ressursbesparende tilsyn med hundeavlen kan foregå i framtida, uten å komme i konflikt med personvernreglene.

Å sikre at Mattilsynet, Veterinærinsittuttet og politiet har tilstrekkelig tilgang på diagnosedata fra familiedyr vil, i tillegg til nytten det har i forvaltning av hundeavlen, være viktig blant annet:

- i møte med kommende pandemier
- i et folkehelseperspektiv; for eksempel for å ha kunnskap om aggressivitet hos hund eller hvilke raser som bruker mest antibiotika
- for å avdekke og straffeforfølge vold mot dyr og vold i nære relasjoner der voldsutøver «veterinærshopper» for å skjule gjentatte voldsepisoder

Vi ber med dette om at LMD får MT til å beskrive hvordan veiledning og tilsyn med avlen konkret skal foregå etter utkastet til forskrift, uten datafangst og populasjonsgenetiske verktøy- altså i blinde- og samtidig innenfor de økonomiske rammene som begrenser Mattilsynets arbeid.

Med vennlig hilsen

Eva Breuer Hustoft,
Fagrådgiver

⁴ https://img8.custompublish.com/getfile.php/5240986.2528.lstwjqmmbjzkb7/Milj%C3%B8krim_02.2023-nett.pdf?return=www.okokrim.no (side53)

⁵ <https://lovdata.no/pro/#document/HRSIV/avgjorelse/hr-2023-1901-a?searchResultContext=1090&rowNumber=1&totalHits=6> (avsnitt 103)

⁶ <https://lovdata.no/pro/#document/TRSIV/avgjorelse/toin-2024-45970?searchResultContext=1090&rowNumber=1&totalHits=1>

⁷ https://food.ec.europa.eu/system/files/2020-11/aw_platform_plat-conc_guide_dog-breeding.pdf